

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-150.2021.19>

УДК 374. 092.32-027

Щаслива Н. С.

ПІДГОТОВКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ У МАЛІЙ АКАДЕМІЇ НАУК ЯК ПРОТИДІЯ РОЗВИТКУ “КЛІПОВОГО” МИСЛЕННЯ

Науково-дослідницька робота учнів загальноосвітніх навчальних закладів є важливим аспектом формування особистості та творчої індивідуальності. Сьогодні все частіше виникають проблеми “кліпового” сприйняття, “кліпового” мислення тощо. Поширення нового мисленнєвого феномену набирає оберті та здійснює вплив на сфери життєдіяльності підростаючого покоління, зокрема освітню.

Пропоноване дослідження базується на припущенні, що науково-дослідницька робота учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів у Малій академії наук (МАН) сприятиме застосуванню ними пам'яті, мислення, сприйняття та уяви таким чином, що виконувана діяльність протидіятиме розвитку “кліпового” мислення. З метою підтвердити вищезазначену тезу у роботі представлений алгоритм пізнавальних процесів, що відбуваються при понятійному та “кліповому” мисленні, виокремлюється мотивуюча сфера наукової діяльності. Автор вивчає особливості педагогічного процесу роботи у системі МАН та пропонує до уваги авторську програму з позашкільної освіти гуманітарного профілю “Основи лексико-стилістичного аналізу англомовних текстів”. Опрацьовуються та демонструються результати опитування учасників I етапу конкурсі-захисту науково-дослідницьких робіт, що було проведено з метою виявлення якісних змін у особистісних характеристиках учасників.

Отже, дослідницька діяльність передбачає взаємодію суб'єкта діяльності з об'єктами оточуючої дійсності (матеріалом дослідження) з метою виявлення проблеми і розробки плану здійснення дослідження, пошуку засобів розв'язання дослідницько-пізнавальних завдань та перевірки його результатів, за час роботи над якими суб'єкт діяльності зазнає якісних змін особистісного психофізіологічного характеру.

Ключові слова: науково-дослідницька робота, Мала академія наук, мотив, (“кліпове”) мислення, пам'ять, уява, сприйняття, увага.

Науково-дослідницька робота (НДР) учнів загальноосвітніх навчальних закладів є важливим аспектом формування особистості та творчої індивідуальності. Наразі все частіше ми стикаємося із проблемами “кліпового” сприйняття, “кліпового” мислення (КМ) тощо. Поширення нового мисленнєвого феномену набирає оберті та здійснює вплив на сфери життєдіяльності підростаючого покоління, зокрема освітню. Наукові розвідки у цьому напрямку здійснювали такі науковці-дослідники, як М. Антипов, Д. Горлач, С. Докука, С. Журавльов, І. Іваніна, Т. Семеновських, С. Сімакова, О. Фрідман тощо. А. Ісаєва та С. Малахова. Аналізуючи концептуальні основи цього поняття у розрізі сучасній психології, вони вказують на те, що все частіше звертаються “до електронного суспільства” та “розширеної людини” Г. Маклюєна (І. Березовська, А. Василенко, С. Докука, В. Карпенко, Т. Семеновських та ін.), “кліпової культури” та “зеппінгу” Е. Тоффлера (Н. Азарьонюк, І. Березовська, С. Докука та ін.), “постпонятійного мислення” Ф. Гіренка (І. Березовська,

Т. Семеновських), ідей “кліпового мислення” К. Фрумкіна (І. Березовська, І. Пендікова, Т. Семеновських, О. Шалагіна). Однак більшість науковців-дослідників у сфері цієї проблематики вказують на необхідність профілактики “кліпової культури” та “кліпової свідомості” (В. Богданова).

Тому аналіз процесу організації роботи над НДР у Малій академії наук (МАН) вважаємо актуальним питанням, адже припускаємо, що робота над підготовкою та написанням НДР спрацьовує як “щеплення” проти кліповості.

Метою нашої наукової розвідки є пошук оптимальних умов для роботи у МАН гуманітарного профілю для учнівської молоді, зокрема у секції “Мовознавство (Англійська мова)” та вплив виконуваної роботи на розвиток особистості дослідника.

Досягнення поставленої мети передбачає розв’язання наступних **завдань**:

– опрацювати науково-методичну літератури задля ознайомлення з теоретичними підвалинами досліджуваного питання;

– ознайомитися із досвідом провідних спеціалістів феномену КМ та роботи з його носіями:

– узагальнити досвід з підготовки роботи МАН та продемонструвати власні “родзинки”;

– провести опитування учасників конкурсу-захисту НДР у МАН в межах м. Білої Церкви та виявити оптимальні умови залучення учнів ЗНЗ до написання НДР та виявити ознаки позитивного впливу роботи з написання та підготовки до захисту НДР на учнів.

Епоха змін, інновацій, епоха інтелекту, у якій перебуває сьогодні освітнє середовище, диктує свої умови життя, висуває нові вимоги до людини. Якісно нові зміни в суспільстві переконують, що найбільшою цінністю є неповторна людська особистість з її нахилами, вподобаннями, обдаруваннями [2, с. 3]. То ж виявлення розумової обдарованості (інтелектуальної і творчої), спеціальних здібностей у дітей, їх розвиток і реалізація є однією з актуальних проблем на сучасному етапі розвитку педагогічної теорії та практики.

Однією з форм роботи з творчо обдарованою молоддю є МАН. Результатом плідного навчання учня в МАН є написання під керівництвом ученого або вчителя-предметника НДР, результати якої діти демонструють на наукових конференціях, колоквиумах (шкільних, міських, обласних), захищають під час конкурсу-захисту, портерному захисті тощо.

Педагогічний процес у МАН має свої особливості, які відрізняють його від звичайних уроків у школі. І, перш за все, це те, що плани й програми наукових гуртків, клубів, секцій, на відміну від стабільних навчальних програм, охоплюють такі галузі знань і практичної діяльності, які виходять за межі програмованого уроку, враховуючи індивідуальні інтереси та творчий потенціал (можливості) конкретних дітей [там же]. Так, наприклад, тематика авторської навчальної програми з позашкільної освіти гуманітарного напрямку “Основи лексико-стилістичного аналізу англійських текстів” [5], за якою працює автор цієї статті, охоплює матеріал університетських курсів зі стилістики та лексикології іноземної мови. Він, звісно, подається у дещо спрощеному вигляді, однак саме такий

матеріал дає гуртківцям можливість розуміння шляхів аналізу будь-якого англomовного текстового матеріалу, напр.:

Розділ 1. Лінгвістика тексту (7 год.).

Розділ 2. Функціонально-стильова типологія текстів (16 год.).

Розділ 3. Функціональна диференціація лексики (12 год.)

Розділ 4. Загальні та лінгвістичні методи дослідження (12 год.)

Розділ 5. Слово і його структурна мотивація (12 год.)

Розділ 6. Словотвір (деривація) (12 год.)

Розділ 7. Семасіологія (17 год.)

Розділ 9. Фразеологія (8 год.)

Розділ 10. Фонетичні і графічні засоби виразності і стилістичні прийоми (8 год.)

Розділ 11. Стилiстична семасіологія (Фігури підстановки). Лексико-семантичні стилістичні прийоми (12 год.)

Розділ 12. Стилiстична семасіологія (Комбiнаторні фігури) (8 год.)

Розділ 13. Стилiстичний синтаксис. Синтаксичні стилістичні прийоми (12 год.).

Програма наукового гуртка призначена для зацікавлених англійською філологією учнів старшої школи віком від 14 років і розрахована на 140 годин. В основі лексико-стилiстичного аналізу тексту лежить характеристика мовних засобів текстової інтеграції літературно-мовленнєвого твору. Лексико-стилiстичний аналіз тексту має на меті виявити систему стилетворчих засобів, тобто різнорівневих мовних одиниць – фонетичних, лексичних, фразеологічних, граматичних експресем і стилістем, – що формують той чи той стиль, увиразнюють мовлення залежно від змісту, жанру, типу, стилю викладу. З'ясовуючи стилістичну функцію, роль мовних одиниць відповідно до цілей висловлювання, комунікативних настанов, творчого задуму автора (останнє стосується насамперед художньої белетристики, публіцистики, частково епістолярію тощо), особливу увагу акцентуємо на мовно-сміслових домінантах (ключових, стрижневих словах) змістового наповнення та ідейного вираження аналізованого тексту.

Яким же чином спонукати молодь до наукової роботи, звідки черпати ідеї для дослідження? Говорячи про мотивацію, слід пам'ятати про загальний рівень мотивації особистості та фізіологію розумових пізнавальних процесів, про що наголошував ще Л. Виготський: "Думка народжується не з іншої думки, а з мотивуючої сфери нашої свідомості" [3]. У практичній педагогіці вся багатогранність мотивів навчальної діяльності учнів об'єднується у три взаємопов'язані групи.

1. **Безпосередньо-спонукальні мотиви**, основані на емоційних проявах особистості, на позитивних чи негативних емоціях яскравість, новизна, цікавість, зовнішньо привабливі атрибути; цікаве викладання, привабливість особистості вчителя; бажання отримати похвалу, нагороду (за виконане завдання), боязнь одержати негативну оцінку, покарання, страх перед учителем, батьками, небажання бути об'єктом обговорення в класі і под.

2. **Перспективно-спонукальні мотиви** ґрунтуються на розумінні значущості знання взагалі, навчального предмета, зокрема:

– усвідомлення світоглядного, соціального, практично прикладного

значення предмета, тих чи інших конкретних знань і вмінь;

– зв'язок навчального предмета з майбутнім самостійним життям (вступ до інституту, вибір професії, створення сім'ї і под.);

– сподівання на отримання в перспективі нагороди; розвинуте почуття обов'язку, відповідальності.

3. **Інтелектуально-спонукальні мотиви** базуються на одержанні задоволення від самого процесу пізнання; інтерес до знань, допитливість, намагання розширити свій культурний рівень, оволодіти певними вміннями і навичками, захопленість самим процесом вирішення навчально-пізнавальних задач і под. [4].

У процесі навчання та життєдіяльності молоді постійно виникає мотивація використання інформаційних ресурсів завдяки інтересу, доступності, образності, легкості та варіативності інформації. На думку психологів, *мотивом* сучасної дитини використовувати гаджети є позитивна емоція під впливом сильної домінуючої мотивації. КМ формується переважно під дією наступних мотивів: освітній мотив; пізнавальний мотив; мотив спілкування; мотив самоствердження; мотив самореалізації і розвитку особистості.

Як бачимо, науковому керівникові слід вибудовувати стратегію залучення до НДР саме на перетині безпосередніх мотивів, що спонукають до використання гаджетів та власне інтелектуальних. Існування сучасного покоління у полілінгвальному просторі надає безмежні можливості до вибору матеріалу дослідження, слід лише виявити сферу інтересів тої чи тої дитини. Адже з іншомовним матеріалом діти постійно стикаються у повсякденному житті: це різножанрові тексти, пісні, вірші, фільми, чати, написи на білбордах, у рекламі, навіть на одязі тощо. Питання лише у тому, як підібрати відповідний інструментарій для справжнього наукового дослідження у царині лінгвістики. При виборі теми наукового дослідження слід керуватися як особистими пізнавальними інтересами і можливостями дитини, так і суспільними потребами в розробці тієї чи іншої проблеми.

Завдання викладача, який керує науково-дослідницькою діяльністю учня, полягає в наступному: визначення проблематики досліджень, надання допомоги манівцям в оволодінні методами наукового дослідження та проведення експериментального вивчення практики, допомога в обробці результатів дослідження і формулюванні проблем та результатів, керування діяльністю учнів таким чином, щоб вони були здатні осмислити проблему загалом й оволоділи досвідом пошукової творчої діяльності, що допомагає їм в організації самостійного пошуку [1].

Тож, розглянемо потенціал роботи на НДР з огляду на його протидію КМ. Для цього ознайомимось з психофізіологічною природою мислення в цілому. Згідно принципів функціонування ЦНС людини (за П. К. Анохіним, І. М. Сеченовим, А. А. Ухтомським), структура пізнавальних процесів за лінійною структурою має такий вигляд:

УВАГА – СПРІЙМАННЯ – МИСЛЕННЯ – ПАМ'ЯТЬ – УЯВА – ВІДТВОРЕННЯ

Процес мислення складається із сукупності суджень і умовиводів, що реалізуються шляхом аналізу і синтезу понять. Його формами виступають поняття, судження, міркування та умовивід.

При кліповому ж мисленні пізнавальні процеси відбуваються за спрощеною схемою:

УВАГА – КОРОТКОЧАСНА ПАМ'ЯТЬ

Основні етапи мислення за лінійною структурою, а саме поняття, судження, міркування та умовивід НЕ формуються при сприйманні інформації у вигляді потоку коротких текстів, образів, фрагментів.

НДР передбачає виконання низки діяльностей, які пролонгують мислетворчу діяльність, до того ж на значно довший термін, ніж будь-яка інша навчальна діяльність, чи навіть проект, квест тощо з якого-небудь навчального предмета, що може тривати від тижня до трьох місяців. Виконання ж наукового дослідження займає щонайменше три місяці, а подекуди й кілька років, і залучає усі структурні компоненти мислення за лінійною структурою (понятійне мислення). Розглянемо пропоновану структуру роботи над НДР за рекомендаціями Департаменту освіти [2]:

Алгоритм написання науково-дослідницької роботи

Так, уже на *підготовчому етапі*, виконуючи підбір літератури складаючи картотеку, учень має продемонструвати високий рівень концентрації довільної уваги, залучаючи механізми сприйняття та мислення, зокрема аналізу, синтезу масиву інформації, та відбору лише вартої уваги. Доволі часто інформаційний потік “збиває” недосвідченого науковця з потрібного напрямку, однак постійна співпраця з науковим керівником забезпечує цілеспрямованість діяльності. Зазвичай у дітей старшого шкільного віку об’єм уваги становить 70-80% [6], тому натхнена праця з обробки значної кількості інформації сприятиме його розвитку. Формулювання можливих гіпотез вирішення проблем вимагає від учнів не лише наочно-образного, предметно-дійового мислення, а й абстрактно-символічного. Тільки носіям креативного мислення під силу знайти нестандартні рішення. Однак зауважимо, що у сучасних дітей саме цей тип мислення є провідним, значно гірша ситуація з абстрактним типом мислення.

Основна робота написання тексту НДР не допускає безсистемного викладення фактів без достатнього їх осмислення та узагальнення. *Проведення дослідження*, власне розробка плану дослідження, вибір методів та методик проведення навчального дослідження та їх практичне застосування дітям будуть у нагоді їх логіка, пам’ять, увага. Саме вони зазнають наразі докорінних змін під час постійного перебування в режимі багатозадачності. Однак процес обробки, аналізу, узагальнення отриманих результатів зумовлює використання розумових операцій, що покликані аналізувати інформацію. Відтак брак здатності до аналізу, критичної оцінки, сприйняття, що спостерігається серед більшості сучасної молоді, може бути скомпенсованим.

Під час роботи над *узагальненням результатів НДР*, зокрема підготовки власне рукопису діти вчаться аналізувати отримані дані, вибудовуючи логічні ланцюжки, узагальнення. Адже діти мають володіти понятійним мисленням у рівній мірі із “кліповим” задля того, щоб сформулювати “трансцендентальну” свідомість. Саме це розуміють під рівновагою мислення. Низку таких умінь можна продовжити здатністю до комунікації, рефлексії, що неодмінно відточуються під час виступів на науковій конференції та постерного захисту НДР тощо.

Провівши опитування учасників I етапу конкурсу-захисту НДР МАН¹ нам вдалось виявити, що більшість учасників глибоко мотивовані до виконання такого дослідження: 93% учасників мотивом до виконання НДР було власне бажання більш глибоко вивчити те чи інше питання, поділитися власним досвідом чи повторити досвід друзів, знайомих. Лише 6% учнів до роботи спонукав виключно вчитель.

91% респондентів вважають, що проведена ними роботи в цілому вплинула на них позитивно і сприяла удосконаленню переважно таких рис характеру як зосередженість, працелюбність, індивідуалізм, сміливість та акуратність. Жоден з опитуваних не засвідчив негативного впливу, однак 9% вважають, НДР не здійснила ніякого впливу.

¹ Див. форму опитування за URL: <https://cutt.ly/EhTLN2z>

Три чверті опитуваних стверджують, що знаходити рішення застосовуючи саме логічне мислення. Такі результати можна було передбачати, оскільки саме логічне мислення дозволяє аналізувати, виокремлювати головне, знаходити закономірності, що у науковій діяльності є необхідними вміннями. Виключно інтуїтивно знаходили рішення всього 2% респондентів. Інші застосовували як логічне, так і інтуїтивне мислення. Звісно, результати проведеного опитування не претендують на високий ступінь об'єктивності, проте зазначимо, що, за відсутності більш ґрунтовного дослідження, є показовими. Тож, беручи до уваги можливу похибку, можемо стверджувати, що майже всі МАНівці засвідчили про здатність логічно мислити, аналізувати, критично сприймати матеріал, що нетипово для носіїв КМ, які переважно оперують кліповими образами.

Останнім також не до снаги концентрувати увагу понад 20 хвилин, вони потребують постійного переключення. Мусимо визнати, що праця над НДР на будь-якому етапі виконання, вимагає неабияких щоденних зусиль протягом тривалого періоду, тому вважаємо, що діапазон уваги учасників конкурсу-захисту МАН значно переважає той, що мають їхні середньостатистичні однолітки.

Окрім вищезгаданих психофізіологічних процесів учасники опитування зазначили, що вдосконалення набули ще й такі пізнавальні процеси як сприйняття (68%) і пам'ять (59%). Оскільки міцність запам'ятовування зумовлена особистим інтересом до предмета діяльності, установкою на час, вольовими зусиллями тощо, то умотивована (93% респондентів самовмотивовані) пролонгована діяльність над НДР передбачає застосування саме довготривалої пам'яті. Отже, якісні характеристики цих процесів свідчать про лінійний перебіг мисленнєвих операцій, які у поєднанні з вродженими можливостями до багатозадачності, що є проявом КМ, дозволяє дітям бути настільки успішними у сформульованих перед собою завданнях. Тому для майже 60% опитуваних виконана робота щодо написання, формулювання результатів та підготовки до постерного захисту, до виступу на конференції тощо виявилася посиленою. Однак близько 40% опитаних свідчать про високу трудомісткість наукової діяльності: для 36% ця робота була "Важкою", а для 5% – "Дуже важкою" і понятійно, і технічно, і, навіть, морально.

Отже, незважаючи на труднощі у процесі виконання НДР, розв'язання яких потребує витримки, наполегливості, відданості справі, навіть здатність пройти всі етапи у підготовці наукового проекту, незалежно від кінцевого результату, свідчить про неабияку цілеспрямованість її виконавців і їх уміння застосовувати ресурси понятійного мислення, що наразі витісняється "кліповим" у більшості дітей шкільного віку. Переконані, що діяльність з виконання НДР є справжнім "тренажером" тих психофізіологічних процесів, що не приймають участь при КМ і, таким чином, протидіє його розвитку. Тому вважаємо за потрібне залучати ширше коло учасників. Однак для цього формат виконання роботи і процедури захисту потребують спрощення, особливо на I етапі конкурсу-захисту. Процедура оформлення рукопису буває часом неосяжною для школярів, а спрощений варіант наукової роботи

слугував би додатковим стимулом до діяльності значно ширшої аудиторії. Мотивом для участі старшокласників, що планують вступ до закладів вищої освіти, може слугувати система бонусів для учасників і переможців конкурсу не лише на Всеукраїнському етапі, до яких доходять одиниці, а починаючи з переможців I, II етапів тощо.

Отже, дослідницька діяльність передбачає взаємодію суб'єкта діяльності з об'єктами оточуючої дійсності (матеріалом дослідження) з метою виявлення проблеми і розробки плану здійснення дослідження, пошуку засобів розв'язання дослідницько-пізнавальних завдань та перевірки його результатів, за час роботи над якими, суб'єкт діяльності зазнає якісних змін особистісного психофізіологічного характеру.

Використана література:

1. Методика організації науково-педагогічних досліджень : метод. посібник / укл. О. Є. Антонова, В. М. Єремєєва, Н. М. Мирончук. Житомир, 2018. 76 с. URL: <https://cutt.ly/WhTLQ7I> (дата звернення: 09.12.2020).
2. Методичні рекомендації щодо підготовки і написання науково-дослідницьких робіт в системі Малої академії наук (НТУ). Департамент освіти Вінницької міської ради: Міський методкабінет. Вінниця, 2012. 16 с.
3. Теорія розвитку вищих психічних функцій Л. С. Виготського. URL: <https://cutt.ly/zhTLR0M> (дата звернення: 30.10.2020).
4. Українська педагогіка: функції та мотиви навчання. Типи навчання, їх характеристика. URL: <http://ukped.com/statti/teorija-navchannja/13-.html> (дата звернення: 28.10.2020).
5. Щаслива Н. С. Навчальна програма з позашкільної освіти гуманітарного напрямку “Основи лексико-стилістичного аналізу англійських текстів”. URL: <https://cutt.ly/XhTLUIM>
6. Щаслива Н. С. Труднощі у роботі з носіями “кліпового” мислення на уроках іноземної мови. *Теорія і технологія іноземної освіти*: тези IV (VIII) Міжнародній науково-практичній конференції, 30 жовтня 2020 р. / відп. секретар А. Ю. Вітченко. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020.

References:

- [1] *Metodyka orhanizatsiyi naukovo-pedahohichnykh doslidzhen'*: metod. posibnyk / ukl. O. Ye. Antonova, V. M. Yeremyeyeva, N. M. Myronchuk. Zhytomyr, 2018. 76 s. URL: <https://cutt.ly/WhTLQ7I> (data zvernennya: 09.12.2020).
- [2] *Metodychni rekomendatsiyi shchodo pidhotovky i napysannya naukovo-doslidnyts'kykh robit v systemi Maloyi akademiyi nauk (NTU)*. Departament osvity Vinnyts'koyi mis'koyi rady: Mis'kyu metodkabinet. Vinnytsya, 2012. 16 s.
- [3] *Teoriya rozvytku vyshchykh psykhychnykh funktsiy L. S. Vyhots'koho*. URL: <https://cutt.ly/zhTLR0M> (data zvernennya: 30.10.2020).
- [4] *Ukrayins'ka pedahohika: funktsiyi ta motyvy navchannnyayu* Typy navchannya, yikh kharakterystyka. URL: <http://ukped.com/statti/teorija-navchannja/13-.html> (data zvernennya: 28.10.2020).
- [5] *Shchaslyva N. S. Navchal'na prohrama z pozashkil'noyi osvity humanitarnoho napryamu "Osnovy leksyko-stylistychnoho analizu anhlomovnykh tekstiv"*. URL: <https://cutt.ly/XhTLUIM>.
- [6] *Shchaslyva N. S. Trudnoshchi u roboti z nosiyamy "klipovoho" myslennya na urokakh inozemnoyi movy. Teoriya i tekhnolohiya inshomovnoyi osvity* : tezy IV (VIII) Mizhnarodniy naukovo-praktychniy konferentsiyi, 30 zhovtnya 2020 r. / vidp. sekretar A. Yu. Vitchenko. Kyiv: NPU imeni M. P. Drahomanova, 2020.

ЩАСЛИВАЯ Н. С. Подготовка научно-исследовательской работы в Малой академии наук как противодействие развитию “клипового” мышления.

Научно-исследовательская работа учащихся общеобразовательных учебных заведений является важным аспектом формирования личности и творческой индивидуальности. Сегодня

все чаще возникают проблемы "клипового" восприятия, "клипового" мышления и тому подобное. Распространение нового мыслительного феномена набирает обороты и оказывает влияние на сферы жизнедеятельности подрастающего поколения, в частности образовательную.

Предлагаемое исследование базируется на предположении, что научно-исследовательская работа учащихся старших классов общеобразовательных учебных заведений в Малой академии наук (МАН) будет способствовать применению ими памяти, мышления, восприятия и воображения таким образом, что выполняемая деятельность будет противодействовать развитию "клипового" мышления. С целью подтвердить вышеупомянутый тезис в работе представлен алгоритм познавательных процессов, которые происходят при понятийном и "клиповом" мышлении, выделяется мотивирующая сфера научной деятельности. Автор изучает особенности педагогического процесса работы в системе МАН и предлагает вниманию авторскую программу с внешкольного образования гуманитарного профиля "Основы лексико-стилистического анализа англоязычных текстов". Обработываются и демонстрируются результаты опроса участников I этапа конкурса научно-исследовательских работ, проведенного с целью выявления качественных изменений в личностных характеристиках участников.

Итак, исследовательская деятельность предполагает взаимодействие субъекта деятельности с объектами окружающей действительности (материалом исследования) с целью выявления проблемы и разработки плана проведения исследования, поиска способов решения исследовательско-познавательных задач и проверки его результатов, за время работы над которыми субъект деятельности претерпевает качественные изменения личностного психо-физиологического характера.

Ключевые слова: научно-исследовательская работа, Малая академия наук, мотив, ("клиповое") мышление, память, воображение, восприятие, внимание.

SHCHASLYVA NATALIA. Research work at Minor academy of sciences as means of "clip" thinking resistance.

Research work of students of secondary schools is an important aspect of personality formation and creative individuality. Today there are more and more problems of "clip" perception, "clip" thinking and so on. The spread of a new mental phenomenon is gaining momentum and has an impact on the spheres of life of the younger generation, including education.

The proposed study is based on the assumption that the high school students' research work at Minor Academy of Sciences (MASc) promotes their use of memory, thinking, perception and imagination in such a way that these activities will counteract the development of "clip" thinking. In order to confirm the thesis, we looked over the algorithm of cognitive processes that occur in conceptual and "clip" thinking, and singled out the motivating sphere of scientific activity. The author studies the peculiarities of the pedagogical process of work in the system of MASc and offers the author's programme on out-of-school humanitarian education "Basics of lexical and stylistic analysis of English text". It is also represented the survey results where participants of the first stage of the research works competition shares with their personal qualitative changes.

Thus, research involves the interaction of the subject of activity with the objects of the surrounding reality (research material) in order to identify the problem and develop a plan for research, finding ways to solve research and cognitive tasks and verify its results, while working on which sub object of activity undergoes qualitative changes of personal psycho-physiological character.

Keywords: research work, Minor Academy of Sciences, motive, ("clip") thinking, memory, imagination, perception, attention.